

PWYLLGOR CRAFFU TESTUN 1 - DYDD IAU, 12 HYDREF 2023

COFNODION CYFARFOD O BWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU PWNC 1 A
GYNHALIWDYD AR FFURF HYBRID YN SIAMBR Y CYNGOR - SWYDDFEYDD DINESIG,
STRYD YR ANGEL, PEN-Y-BONT AR OGWR, CF31 4WB, DYDD IAU, 12 HYDREF 2023, AM
11:00

Presennol

Y Cynghorydd A Williams – Cadeirydd

RJ Collins	M J Evans	H Griffiths	D M Hughes
M Jones	J Llewellyn-Hopkins	T Thomas	JH Tildesley MBE
AJ Williams	E D Winstanley		

Cynrychiolwyr Cofrestredig

Ms Angela Clarke	Cynrychiolydd yr Eglwys yng Nghymru
Ms Samantha Rachel Lambert-Worgan	Cynrychiolydd Rhiant Lywodraethwyr Ysgol Arbennig

Swyddogion:

Lucy Beard   Swyddog Craffu

Gwahoddedigion:

Cynghorydd Jon-Paul Blundell	Aelod Cabinet Addysg
Lindsay Harvey	Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd
Mark Lewis	Rheolwr Grŵp Gwaith Integredig a Chymorth i Deuluoedd
Susan Roberts	Rheolwr Grŵp (Cymorth i Ysgolion)
Neil Arbery	Swyddog Arweiniol, Datblygu Strategol (Sector Cynradd)
Kathryn Morgan	Prif Seicolegydd Addysg
Joanne Bendon	Cydllynydd Dull Ysgol Gyfan o Ymdrin ag Iechyd a Lles
Christina Morgan	CAMHS Uwch Nyrs
Michelle Joyner	Head, Y Bont Darpariaeth Amgen
Helen Jones	Prifathro, Ysgol Maesteg
Mike Stephens	Prifathro, Ysgol Gyfun Porthcawl
Sara Johns	Prifathro, Babanod Cefn Glas
Carmen Beveridge	Prifathro, St Robert's
Ashley Howells	Prifathro, Ysgol Uwchradd Gatholig Archesgob McGrath

28. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Cynghorydd Ian Spiller

Gwahoddedigion:

Emma Davies, Rheolwr Ardal Ymyrraeth Gynnar
Stuart Farrow, Pennaeth Cynorthwyol, Archesgob McGrath

29. **DATGANIADAU BUDDIANNAU**

Y Cynghorydd Amanda Williams – Personol – ei phlant wedi mynychu Ysgol Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, Llywodraethwr Awdurdod Addysg Lleol (AALI) mewn dwy ysgol.

Y Cynghorydd Heather Griffiths – Personol – Cadeirydd Llywodraethwyr Coleg Cymunedol Y Dderwen a'i hwyres yn mynychu Ysgol Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Y Cynghorydd Johanna Llewellyn-Hopkins – Personol – Llywodraethwr yn Ysgol Gyfun Cynffig, athrawes a'i phlentyn yn mynychu Ysgol Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Y Cynghorydd Melanie Evans – Personol – Plentyn yn mynychu Ysgol Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, Llywodraethwr yn Ysgol Gynradd Croesty ac Ysgol Gyfun Pencoed.

Y Cynghorydd Tim Thomas – Personol – Llywodraethwr yng Ngholeg Cymunedol Y Dderwen ac Ysgol Gynradd Brynmenyn a phlant yn mynychu Ysgolion Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Samantha Lambert-Worgan – Personol – Llywodraethwr Ysgol Heronsbridge a phlant yn mynychu Ysgolion Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

30. **DULL GWEITHREDU YSGOL GYFAN O YMDRIN Â LLES EMOSIYNOL A MEDDYLIOL**

Cyflwynodd y Cydlynnydd Dull Gweithredu Ysgol Gyfan o ymdrin ag Iechyd a Lles yr adroddiad, a'i ddiben oedd diweddarau'r Pwyllgor ar y cynnydd ar y dull gweithredu ysgol gyfan o ymdrin â lles emosiynol a meddyliol a rhoi gwybodaeth gefndir ar ddogfen ganllaw statudol Llywodraeth Cymru a sut yr oedd hyn wedi cael ei weithredu gydag ysgolion Pen-y-bont ar Ogwr fel dull gweithredu ysgol gyfan.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddog a thrafododd y Gwahoddedigion a'r Aelodau y canlynol:

- Y sefyllfa bresennol ar recriwtio a chadw Llywodraethwyr Ysgol ac archwilio'r hyn y gellid ei roi ar waith i gefnogi recriwtio a chadw Llywodraethwyr Ysgol er mwyn denu'r ymgeiswyr gorau yn y cymunedau i gefnogi ysgolion.
- Canllawiau Llywodraeth Cymru a'r cymorth sydd ar gael, y cyfeirir ato yn yr adroddiad, yr angen am sicrwydd bod gan bob corff llywodraethu y sgiliau a'r gallu i allu monitro perfformiad ysgolion o ran gwella iechyd emosiynol a lles meddyliol disgyblion a staff, a Chymdeithas Llywodraethwyr Pen-y-bont ar Ogwr a oedd wedi ailgychwyn ac wedi rhoi cyfle i bob Corff Llywodraethu ddod at ei gilydd, cymryd rhan a chael yr hyfforddiant sydd ei angen.
- Pryder am golli staff cymorth ysgolion i swyddi sy'n talu'n uwch a allai gynnig amgylchedd gwaith mwy cyfunol, a ellid gwneud llwybrau cyflogaeth yn fwy deniadol, a sut roedd y mater yn cael ei godi gyda'r Gweinidog ac roedd Llywodraeth Cymru yn edrych ar y ffordd y gellid newid hyn a sut y gellid recriwtio athrawon.
- Roedd y dadansoddiad cychwynnol o ganfyddiadau'r broses hunanwerthuso yn ymwneud â lles emosiynol a meddyliol plant a phobl ifanc ar draws y fwrdeistref sirol, y gwerthusiad cenedlaethol a oedd wedi dangos bod arweinyddiaeth ac ymrwymiad yn flaenoriaeth, y ffocws ar hyfforddiant lles staff ac effaith morâl isel ar ddysgwyr.
- Pryder ynghylch y pwysau ar athrawon a allai arwain at absenoldeb oherwydd straen a gorbryder a pha gymorth pellach oedd ei angen gan yr Awdurdod Lleol i gefnogi athrawon a sicrhau eu lles.

PWYLLGOR CRAFFU TESTUN 1 - DYDD IAU, 12 HYDREF 2023

- Yn ymarferol, mae ysgolion yn mabwysiadu'r gweithdrefnau absenoldeb oherwydd salwch yn gyson a phwysigrwydd cydnabod a gwerthfawrogi addysg fel gwasanaeth cyhoeddus.
- Roedd diffyg cyfleusterau clwb brecwast mewn rhai ysgolion, a olygai ar adegau nad oedd rhai o'r rhai mwyaf anghenus yn cael brecwast ac o ystyried yr argyfwng costau byw a dyfodiad y Gaeaf, roedd yn hanfodol i blant gael brecwast.

Dywedodd y Cadeirydd nad oedd unrhyw gwestiynau pellach i'r Gwahoddedigion, diolchodd i'r Gwahoddedigion am eu presenoldeb a dywedodd y gallent adael y cyfarfod.

PENDERFYNWYD: Yn dilyn ystyriaeth fanwl a thrafodaethau gydag Aelodau Cabinet a Swyddogion, gwnaeth y Pwyllgor yr Argymhellion canlynol:

1. Bod archwiliad ysgolion yn cael ei gynnal i nodi'r lefel sylweddol o swyddi gwag ar gyfer Llywodraethwyr Ysgol ynghyd ag archwiliad o sgiliau Llywodraethwyr Ysgol i gynorthwyo Aelodau i ddeall beth y gellir ei wneud i ddenu mwy o bobl â'r sgiliau cywir i ddod yn Lywodraethwyr Ysgolion Cymunedol, a bod canlyniad yr archwiliadau ar gael i'r Pwyllgor er gwybodaeth yn y lle cyntaf.
2. Gofyn i Gymdeithas Llywodraethwyr Pen-y-bont ar Ogwr egluro bod holl Gyrff Llywodraethu'r Ysgolion yn cael eu cynnwys ar restrau dosbarthu ar gyfer eu cyfarfodydd i ddod a bod pob Awdurdod Lleol a Llywodraethwr Cymunedol yn cael eu dosbarthu wrth hyrwyddo eu sesiynau hyfforddi sydd i ddod.
3. Bod y Pwyllgor yn ysgrifennu llythyr at Lywodraeth Cymru yn gofyn bod mwy yn cael ei wneud ar lefel genedlaethol i godi proffil / cymell recriwtio a chadw staff cymorth ysgolion, gan fod y rolau pwysig hyn yn arwyddocaol wrth gyflawni gofynion a sicrhau bod lles yn flaenllaw, ond mae staff cymorth yn gadael i weithio mewn swyddi y tu allan i'r sector.
4. Bod yr arfer amhrisiadwy o ofyn i Wahoddedigion sy'n Benaethiaid i fod yn bresennol ar gyfer yr adroddiadau sy'n cael eu hystyried gan y Pwyllgor hwn, yn parhau.

Y wybodaeth y gofynnwyd amdani:

Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaethau, gofynnodd y Pwyllgor am y canlynol:

5. Bod y ddogfen sy'n cael ei chreu gan Dîm Iechyd y Cyhoedd Cwm Taf Morgannwg yn dadansoddi'r Rhaglen Perfformio a Thyfu sy'n gysylltiedig â'u hadnodd hunanwerthuso, er mwyn i Aelodau gael dealltwriaeth o les meddwl ar draws y fwrdeistref sirol.
6. Dadansoddiad o'r canlynol gan Lywodraeth Cymru: Y Dull Gweithredu Ysgol Gyfan o ran y Grant Lles Emosiynol a Meddyliol a dderbyniwyd gan yr Awdurdod Lleol y cyfeirir ato yn yr adroddiad, i gynnwys:
  - a. Y rhesymau dros y cynnydd mewn cyllid Gweithgareddau yn ystod 2022-23 a'r gostyngiad yn 2023-24.
  - b. Yr hyn y mae'r cyllid yn ei ddarparu, gan gynnwys faint o sesiynau cwnsela ac a yw hyn yn ddigonol.
  - c. A oes unrhyw ffrydiau cyllido amgen ar gyfer y Gweithgareddau a restrir yn y tablau ac a ydynt wedi'u hariannu'n ddigonol.
  - d. Cyfraniad y Cyngor tuag at y Gweithgareddau a restrir yn y tablau.

PWYLLGOR CRAFFU TESTUN 1 - DYDD IAU, 12 HYDREF 2023

7. Canlyniadau a gwerthusiad o'r adolygiad o'r fframwaith y cyfeiriwyd ato yn yr adroddiad y bwriadwyd iddo sicrhau ei fod yn addas at y diben yn ystod diwedd 2022.
8. Gwybodaeth am fecanweithiau cymorth a'r gweithdrefnau absenoldeb oherwydd salwch ar gyfer staff a phenaethiaid a'u rôl yn cefnogi recriwtio a chadw staff.
9. Diweddariad ar yr ysgolion hynny nad oedd ganddynt glybiau brecwast a'r cynllun i'r dyfodol ar gyfer eu darparu i sicrhau bod pob dysgwr yn gallu cael brecwast, yn enwedig o ystyried costau byw a'r tywydd oerach.
10. Gofynnodd y Pwyllgor am y wybodaeth ddiweddaraf am amserlen cyhoeddi adolygiad Cludiant rhwng y Cartref a'r Ysgol Llywodraeth Cymru.

Copi o Ganllawiau a chrynodeb Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd yn ddiweddar yn ymwneud ag Addysg Ddewisol yn y Cartref, sy'n nodi'r gofynion a sut mae'r cydgysylltu ag awdurdodau lleol a rhieni yn y maes hwn yn gweithio.

31. DIWEDDARIAD AR Y FLAENRAGLEN WAITH

Yn dilyn trafodaethau manwl, gwnaeth y Pwyllgor yr argymhellion canlynol:

- Bod y Prydau Ysgol Am Ddim i Holl Blant Ysgolion Cynradd a Materion Gweithredol yn adroddiadau'r Gwasanaethau Arlwyo yn cael eu dwyn ymlaen i gyfarfod 4 Rhagfyr gyda'r adroddiad darpariaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) yn cael ei symud i'r Gwanwyn.

PENDERFYNWYD: Cymeradwyodd y Pwyllgor y Flaenraglen Waith yn Atodiad A, yn amodol ar yr uchod, nododd y Daflen Weithredu Monitro Argymhellion yn Atodiad B a nododd y byddai'r Flaenraglen Waith, y Daflen Weithredu Monitro Argymhellion ac unrhyw ddiweddariadau gan y Pwyllgor yn cael eu hadrodd i gyfarfod nesaf PTCC.

32. EITEMAU BRYD

Dim.

Daeth y cyfarfod i ben am 14:20.